

DOKUCZAĆ (36) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf dokuczać (6). ◇ *praes 1 sg* dokuczam (3). ◇ *3 sg* dokucza (5). ◇ *3 pl* dokuczają (6). ◇ *praet 2 sg m* -(e)s dokuczał (2); -ał (1) *CzechRozm*, -ął (1) *Mącz*. ◇ *3 sg m* dokuczał (3). *f* dokuczała (2). ◇ *3 pl m pers* dokuczali (4). *subst* dokuczały (1). ◇ *fut 2 sg m* będziesz dokuczał (1). ◇ *con 3 sg f* by dokuczała (2). ◇ *part praes act* dokuczając (1).

Sł stp brak, *Cn notuje*, *Linde XVIII w.*

1. *Sprawiać przykrość komuś, dotykać boleśnie, dawać się we znaki; dręczyć, uciskać (w sensie psychicznym i moralnym); persequi, premere Mącz, Cn; oppugnare, tollere Mącz; molestiam afferre a. aspergere, confricare, defricare, aegre facere, enecare, esse gravem a. odiosum, excruciare, exercitare, exhibere, flagitare, imminere, incessere, incumbere, infestare, infricare, ingruere, insectari, instare, interpellare, obtundere, occidere, stimulare, tundere, urere, urgere Cn (24) :*

dokuczać komu (9): Stimulus per translationem, Wzińtko to co kogo vpychá/ doliega/ dokucza/ popuźcza á doymuye komu. *Mącz* 415d, 320c, 353a, 385d [2 r.]. *Cf dokuczać komu czym.*

dokuczać komu czym (4): Oppugno, [...] Dokuczam komu słowy. *Mącz* 330b, 385d; Bo ci ktorzi zá złą ípráwą fwą máiętność ítráćili/ ácz máią być ćierpieni miedzy vbogiemí/ [...] y pracámí trzebá iym dokuczáć [*et laborum molestiis exercendi sunt*] żeby y ná przykład byli drugim *ModrzBaz* [38]; *LatHar* 251.

W przeni (9) :

dokuczać komu, czemu (7): Hárdość/ niech pokorney/ nie dokucza/ duży *GrabowSet* S2v; Abowiem prozna chwałá y nalepżemu czáfem dokucza *LatHar* 129; ciężar grzechow náfzych nam dokucza *LatHar* 440, 579, 589, 750.

Fraza: »pokusa dokucza« [*w tym: komu* (4)] (6): ále tyś to ípráwił że mi pokułá nie dokuczáłá *LatHar* 589, 250, 579, 591, 750.

a. *Sprawiać ból, cierpienie; dolegać (w sensie fizycznym) [w tym: komu* (4)] (6) :

Przysłowie: á krowká też (wedle przypowieści) y orłowi dokucza. *CzechEp* 4.

Frazy: »[komu] głód dokuczał« (1): A gdy iuz ludziom głód dokuczał [*in universo orbe fames praevaluit*] *Leop Gen* 41/55.

»pragnienie dokucza« (1): á iefliby ták prágnienie dokuczáć miáło/ vftá zákropić podobno w tym przyydzie *Oczko* 28v.

»[komu] nędza dokucza« (1): rácz miłościwie rátkunku tym dodać/ ktorym nie przelstáie nędzá y kłopot dokuczáć. *LatHar* 624.

»[komu] nawałności [= *burza morská*] dokuczały« (1): A íz nam nawałności írodze dokuczáły [*Valida autem nobis tempestate iactatis*]/ náfziutrz rzeczy z okrętu wyrzucili. *WujNT Act* 27/18.

W przeni (1) :

Fraza: »[komu] dokucza śmierci strzała« = [kogo] *nęka grzech* (1): Spraw by nam nie dokuczáłá/ Smierci żadney íroga ítrzałá [*A morte dira criminum ... libera Breviarium Romanum, Hymnus Tempore Paschali*]. *LatHar* 362.

2. *Nalegać, nastawać, naciskać, napierać się, naprzykrzać się, dopominać się, domagać się; przymuszać; przekonywać; eripere, instare Mącz; urgere Cn; cogere Vulg (12) : Mącz 236a, 321b, 418d; Tedy oni pytáiąc dokuczáli [Tum illi rogando instabant] mówiąc: iż o rány obá oni co bili máią być karáni ModrzBaz 70v.*

dokuczać komu (3): Wfzakoż iż mi fię vprzykrza tá wdowa/ vczynię ią wolną/ áby mi na oftátek przyfzedłzy więcey nie dokuczála [ne ... sugillet me]. BibRadz Luc 18/5, II 62b marg; Y dokuczał mu [królowi] Awfzálom [Et vim fecit (marg) coegit (-) in eum Absalom] BudBib 2.Reg 13/27; WerGość 224. Cf dokuczać komu czym; komu w czym.

dokuczać komu czym (3): CzechRozm 141 v; Niechcę ábyś więcey przepowiadał. (-) Będę, ielli mi będziefz pytánien dokuczał. CiekPotr 72. Cf Ze zdaniem dopełnieniowym.

dokuczać komu w czym (1): GliczKsiąż 08v cf Szereg.

Ze zdaniem dopełnieniowym [iż] (1): tém mi dokuczáli/ iż mi fye nie godzi tego pożytku zayźrzéc kthóryby niektórzy mniéy biegli gofpodarze/ ztego pińania mego [...] wziąć mogli Strum A3v.

Szereg: »dokuczać i dopierać« (1): odwłoczył yedno iż nychcyał á namowy mátczyney áby wzdám mogł zbyć gdy mu wtem dokuczála y dopyerála. GliczKsiąż 08v.

Synonimy: 1. cisnąć, dodziwać, dogrzewać, dojąc, dojechać, dojeżdżać, dojmować, dokurczyć, dokurzyć, dolec, dolegać, dołomić, donaglać, dopiekać, dotykać, dożegać, dręczyć, męczyć, popuszczać, przypiekać, przypierać, uciskać; a. dojmować, upychać; 2. dopiekać, dopierać, przyciskać, uprzykrzać się.

Formacje pochodne: przykuczać; dokuczyć.

Cf DOKUCZAJĄCY, DOKUCZANIE